

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

19/05/2023

محمد صالح گردش

واژه آیاس

ایاس در فرهنگ ها از واژه های عربی و به معنی ناامید شدن است.

ایاز نام یکی از غلامان سلطان محمد بوده که در نزد آن شاه از مقام و مرتبه ویژه بی برخوردار بوده است. حضرت حافظ در بیتی از او چنین یاد کرده است:

بار دل مجنون و خم طره لیلی

رخساره محمود و کف پای ایاز است

همچنان «ایاس» یکی از واژه های عربی است که در نامگذاری مردم عرب از گذشته ها مروج بوده است.

همین گونه واژه ایاس یکی از واژه های زبان سانسکریت و به معنی آهن است. این همان واژه ایست که در زبان پهلوی آسین شده است و در زبان اوستایی آهن را آینگه می گفته اند. ر.ک: (یادداشت های گات ها ص 86)

به نظر می رسد که دو واژه ایاز و ایاس هر دو یکی باشند. همچنان ایاس در زبان پارسی به معنی سرد، و «آیاسک» به معنی بادی سرد است. شاید این معنی از آن جا باشد که در مواقع سردی، آهن بیشتر از هر چیز دیگر سرد و گزنده می شود.

«ایاس قلعه» یکی از قلاع مشهور و تاریخی است در آنسوی دریای آمو که شاید در گذشته ها در در و دروازه هایش از آهن کار گرفته باشند و از همین جهت آن را به این نام خوانده باشند.

د پانو شمیره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خیر و لولئ

منابع:

گردش، محمدصالح. در معنی چند واژه اوستایی و پهلوی. (واژه ایاس صص 91-90) مزارشریف: مطبعه صورتگر، زمستان 1393 هـ خورشیدی.

دیوان حافظ. بر اساس نسخه خلخالی، به کوشش بهاءالدین خرمشاهی، چاپ سوم، تهران: انتشارات دوستان 1379.

پورداود، ابراهیم. یادداشت های گات ها. انتشارات اساطیر، 1381 خورشیدی

دهخدا، علی اکبر. لغت نامه دهخدا. چاپ دوم، تهران: موسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران 1377.